

A kétszáz éves budaörsi templom

Az ősi román stílusú Szent Márton templom a török uralom végére romokban állt. Nem lehetett akármilyen építmény, hiszen 1744–1752 között az egykori templomromokat a táj új lakói néhány éven belül kijavították. Nepomuki Szent János tiszteletére egyházi életük központjává építették át. A fennmaradt romokat neves óbudai építészek formálták, Zichy grófnő a templom szépítéséhez járult hozzá. Kegyes hagyomány szerint a mai jobb oldalt látható oltár volt a régi templom fő oltára. Barokkos hatású alkotás, akár csak a szemben álló Szent József oltár, a szentek jó felkészültségű barokk mesterek remekei. Gondoljunk arra, hogy a romokat templommá emelő időszakban pestis ritkította meg a falu lakosságát, és mégis ragaszkodtak ahhoz, hogy saját papjuk, iskolájuk, szép templomuk legyen! Szent Rókus alakja is az 1739-es pestis áldozataira emlékeztet. A ma álló épület 1802-től épül, az évtized a templomépités jegyében zajlik.

1744-től gondozta hívei lelkét Johann Helmár plébános. Varga János esperes-plébános Budaörsre érkezéséig, (2000-ig) húsz plébánosa is volt az egyre növekvő német településnek. Josef Schwarz hosszú lelkipásztori tevékenysége idején (1798-1831-ig) épült meg a ma is látható barokk és klasszicista elemeket egyaránt őrző Szent János templom. A község akkori szélén emelték a mai Farkasréti úton álló Starentanz-kápolnát. Szarkák ugrálhattak a környékén, a nevét is onnan nyerte. 1817-ben felépíttette Jakob Kreisz a kis kálvária-kápolnát, majd rövidesen hozzákezdtek a tizennégy stációoszlop felépítéséhez is. A helyreállított Kálvária stációinál imádkozik minden nagypéntek alkalmából a mai város istenfélő népe. Már készen állnak a tervek, hogy az egykori kedves kálvária kápolna hitelesen újjászülessen a kis domb tövében.

Mert hiába pusztította el a lelketlenség a kétszáz éves templom köré épült kedves egyházi emlékhelyeket, ha erőskezü szervezők a régi alkotások újjászületését tervezik. A kápolnák újjászületnek, ha a lelkek erős vágya ezt kívánja. A Kőhegy Mária kápolnája is újjászületik. Az itt maradt és szülőföldjükről elkergetett egykori budaörsiek vállalkoztak erre a magasztos feladatra. Mert a kápolnák, a falu temploma a lelkekben is felépültek, a hívők úgy tudják, hogy mindnyájan Isten temploma vagyunk. A 200 éves templom köré kiépült liturgikus szokásvilág, a lelkek erős hite együtt emelte a kőhegyi kápolnát, és alakította ki az úrnapi virágszőnyeg szokását is. Ezért sikerült már másodszor is megrendezni a Passiójátékokat, utoljára éppen a Kőhegyen.

Budaörs népe mélyen vallásos hitétől erősítve viselte el a lakosság kilencven százalékának elűzetését, és ma is két szülőföld él lelkükben: Az Óhaza, Budaörs a szívükben, és az Új haza, Németország, ahová kerültek-nem jó szándékuk alapján. Ma már Németországban is megbecsült polgárok, de lelki híd köti össze az itt maradtakat és a messzi távolban élőket. Ma együtt őrizzük e település hagyományait, itt és a távol élők szívükben és segítő szándékukkal. Így született a századok során a Vincés nővérek iskolája és óvodája, és ennek is van méltó folytatása. Rudolf Hartmann hiteles, hetven éves fényképein véget nem érő sorban vonulnak a falu lakói körmenetekre, zarándoklatokra. Az új Budaörs hívő és vallásilag közömbös lakói egyaránt tudják, hogy egy település akkor nem gyökértelen, ha a múltját nem felejt el. Ezért is szeretjük a szép, régi műemlék – templomunkat.

Kovács József László

A Budaörs Fesztivál keretében májusban a Helytörténeti Gyűjteményben a templomról látható időszaki kiállítás.